

Módszertani megújulással a korai iskolaelhagyás csökkentéséért

Kerülő Judit – Jenei Teréz

Nyíregyházi Egyetem

Probléma megfogalmazása, cél meghatározás:

A cigány/roma gyerekek oktatását illetően a magyar iskolarendszer nem tud számottevő eredményeket felmutatni.

A kutatások azt jelzik, hogy a cigány/roma fiatalok alapkészségeik le vannak maradva a többségi társadalom fiataljaihoz képest.

Az alapkészségeiben mutatkozó hiányosságok előrevetítik a korai iskolaelhagyást.

Célunk bemutatni, hogy egy korai iskolaelhagyást csökkenteni kívánó módszertani pályázatnál van-e eltérés a magas és nem magas roma tanulói arányú iskolák részvételi motivációja között.

HHH gyerekek aránya	Iskolák száma
75 százalék felett	3
25-75 százalék	17
25 százalék alatt	8

Elméleti háttér:

A szakirodalom a cigány/roma gyerekek iskolai sikertelenségének okairól.

1. Nem megfelelő családi szocializáció, iskolaéretlenség, családi háttér, szegénység, elégtelen tanulási motiváció, család-iskola rossz kapcsolata

2. A probléma forrása az iskola, a tanárok módszertani ismereteinek hiánya, nincsenek felkészülve, felkészítve a cigány/roma gyerekek oktatására.

Kutatási kérdések

2017-ben meghirdetett pályázat célja a korai iskolaelhagyás csökkentése érdekében a pedagógusok módszertani kultúrájának, szemléletének megváltoztatása, interaktív, a tanulók bevonásán alapuló kreatív feladatmegoldás, differenciált fejlesztés módszereinek megismerése és alkalmazása heterogén tanuló csoportokban. Az ország három, magas lemorzsolódási mutatókkal rendelkező megyéjében (Szabolcs-Szatmár-Bereg, Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok) a pályázatra jelentkező iskolák esetében vizsgáltuk, van-e eltérés a jelentkezés indokai között az alacsony (25 % alatti) és a magas (25% feletti) hátrányos helyzetű intézmények és az ott dolgozó pedagógusok esetében. Vizsgáltuk,

1. Milyen problémákat fogalmaznak meg, az alacsony és a magas HHH-s tanulói létszámmal rendelkező iskolák,

2. Milyen tényezőknek tulajdonítják a cigány/roma tanulók sikertelenségét.

3. Milyen elvárásai vannak a pályázattal kapcsolatban.

Módszerként interjútechnikát és tartalomelemzést alkalmaztunk, interjút az intézményvezetőkkel készítettünk, a pedagógusok véleményét az általuk elkészített és beadott dolgozatokból ismertük meg.

Probléma alacsony HHH	Probléma magas HHH	Sikertelenség oka Alacsony HHH	Sikertelenség oka Magas HHH	Elvárások alacsony HHH	Elvárások magas HHH
HHH-s arány nő, csökken az iskolába járó gyerekek száma, csökken az iskola Presztízse romlik, félő, hogy bezárják	Magas a HHH aránya	Motiválatlan diákok	Motiválatlan, fegyelmezetlen diákok	Iskola presztízst növeljék, ezzel nőhet az iskola iránti érdeklődés,	Módszertani megújulás, használható módszerek
Motiválatlan diákok	Motiválatlan diákok, szülőikkel való rossz kapcsolat	Családi szocializáció nem megfelelő	Családi szocializáció nem megfelelő, iskolaéretlen gyerek, szülők, iskola rossz kapcsolata	A pályázat révén remélnék újabb forrásokat és hogy nem zárják be az iskolát	Segítség a fegyelmezési problémák megoldásában
Pedagógusok alacsony presztízse	Szakemberhiány (logopédus, fejlesztő pedagógus)	Nincs elég idő a problémás gyerekekre	Magas hiányzás, korai szülővé válás	Fenntartói elvárásoknak megfelelően	Kapcsolat hasonló helyzetben lévő iskolákkal

Eredmények, következtetések

Úgy a magas, mint az alacsonyabb (25 % alatti) HHH-s tanulói arány iskolák problémái között első helyen szerepel, hogy a hátrányos helyzetű diákok számának növelése az intézmény presztízst csökkenti, ami az elit és a középosztálybeli gyerekek számának csökkentését is jelenti.

A sikertelenség okát egyöntetűen a gyerekek motiválatlansága és a családi szocializáció hiányának tulajdonítják.

A magas cigány/roma tanulókkal rendelkező iskolák elvárásai magasak, módszertani megújulást remélnék, de fontos a folyamatos mentorálás, a szakemberekkel való folyamatos kapcsolattartás valamint a hasonló helyzetű iskolákkal való tapasztalatcsere.

Az alacsonyabb HHH-s iskolák között nagyobb volt az ellenállás, mondván nekik nincs szükségük módszertani megújulásra, jellemzően csak a felkészítés első fázisában nagy az ellenállás. Fontos meggyőzni a pedagógusokat, hogy legalább annyira jól használható a módszer tehetséges gyerekek körében is, mint a HHH-s gyerekek körében. A folyamatos mentorálás, a tapasztalatok szakemberekkel és hasonló helyzetű iskolákkal, számukra is nagyon fontos.

A kutatást a EFOP. 3.1.2-16-2016-00001. pályázat támogatja